

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber III; Tractatus I

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

q̄ ad se mutem in gne suo ad ma em
 gena spentid facit oua pter tyridut
 diat ap̄ et e corrupta sua h̄ad q̄ ille
 qui ve tyrid e nouis est apur nos et
 sit ex ip̄o tyrida et facit oua Sed ser
 pens qui gn̄at aial e wypera q̄ cad se
 pe cu vterq̄ eius q̄pmit̄ emitit̄ aialia
 duo uel vmd vel aliqn̄ plura Et hic id
 spens p̄mo in sup̄oi sile m̄ias concip̄
 oua deinde calore utri ex suo effiat̄
 aial anq̄ exuto egeat̄ Et ideo sic ma
 tris aiaas e simlis exat̄ m̄ias a
 mmalis maxim̄ qd̄ p̄us relecti appellat̄
 in longitudine et stricta sup̄oi et in f̄id
 vi amplitudine Matris aial spentid e
 longa s̄dm̄ dispoicōm corp̄is spentim̄ et
 matris quidem spentis incipit̄ ex pte
 inf̄oi et p̄cedit̄ sup̄us mot̄iq̄ parte
 sp̄me dor̄i serpentis Et vtr̄aq̄ p̄ud
 m̄ias e simlis tuda vie siue canali
 q̄ p̄cedit̄ ad p̄tem dyastagmat̄ et in
 ca sunt oua p̄ata s̄dm̄ arices mot̄iq̄
 pte et ad spens ouat̄ nō ouat̄ am̄d
 simul ḡne Matris uero spentid ouat̄
 simul m̄ias et ex̄tis e supra vent̄e
 Sicut m̄is pistid Gn̄at̄id aut̄ aialia
 e p̄pe spondilia et pars aq̄ p̄mus est
 ex̄tis aui q̄ e locus on̄is e sup̄ m̄es
 tim̄ In exat̄e aut̄ m̄ias e et d̄is p̄
 tas alia q̄m̄ aialia h̄naa rōma et ca
 rennaa dentibus sup̄oībus an̄d̄ibus h̄nt̄
 i m̄iasibus uenas multas ap̄ntes et
 timestentes q̄n̄ sunt̄ imp̄gnata Et
 simlis quedā aialia h̄naa dentes in v
 tr̄aq̄ mandibula sicut mus et vesperilio
 et sibi similia alia ues alia habent̄
 dentes mot̄iq̄ mandibula et gn̄naa
 alia alia sibi similia et h̄naa pedes h̄nt̄
 leues m̄ices et addit̄m̄eta q̄ h̄nt̄ i as
 sunt̄ dependencia ab ip̄a m̄ice sicut p̄
 eius et non p̄ ptes factōis uene uel
 ramoz̄ eius q̄ uenit̄ ad m̄tem sicut
 dyom̄ in anat̄gama Scias aut̄ q̄ om̄e
 aial p̄mgue m̄is h̄t̄ aliud ap̄e frigid̄is
 adipis sui de h̄is aut̄ in suis ex̄qm̄
 Incipit̄ lib̄ t̄aus aialia qui totus est
 De origine s̄lū m̄broz̄ q̄ s̄t̄ in aialib̄

Tractatus primus Et e de anat̄gama
 Venaz et sanguis et origine istoz̄
 duoz̄ Et de origine neruoz̄ Capitulu
 p̄m̄ que Intencio libri et de op̄m̄ib̄
 antiquoz̄ de origine venaz et sang
 uinis aialia

N Et quā dyom̄ est di
 spōicio m̄broz̄ aialia
 que non sunt̄ sibi plū
 in specie una aut̄ ḡne
 uno sicut em̄ dyom̄ge
 dyom̄ge cor̄ tam̄ m̄p̄tib̄ m̄d̄ib̄ od̄
 tis q̄ m̄p̄tib̄ ex̄tib̄ manifest̄ m̄eb̄
 uero s̄lū que homo gem̄a d̄m̄ inuenit̄
 in aialis euq̄z p̄tib̄ Et vniūsalior qui
 dem pars inuenta in om̄ibus aut̄ plūib̄
 e sanguis aut̄ id qd̄ e loco sanguis Et
 q̄ vena e via sanguis Ideo p̄q̄ sanḡ
 vtilior pars e vena et p̄cipue m̄bro
 m̄quo e s̄t̄ in sua origine Et p̄q̄ istas
 ptes gn̄alis pars et remotior a sub̄
 e sanguis subtilis aquos qui nō d̄id adhuc
 sufficiens e colorat̄ et p̄fect̄ s̄dm̄
 q̄plementat̄ digōm̄s post̄ illas aut̄ p̄
 est caro uel id quod e loco carnis que
 gn̄atur ex sanguis aut̄ ex eo q̄ e loco san
 guinis quod e conste carni et p̄portōnat̄
 ei in non h̄nt̄ibus sanguem Et p̄ illud est
 os uel sibi q̄p̄te in nō h̄nt̄ibus os sed aliq̄
 oss̄ p̄portōnat̄ sicut e sp̄ma in p̄p̄tib̄ et
 sp̄enabus et cartilago m̄d̄alib̄ quibus p̄
 neq̄ os neq̄ sp̄ma h̄nt̄ibus sicut e p̄p̄tis
 h̄us vocatus qui nullū h̄t̄ os aut̄ sp̄
 nam̄ in p̄capite et hic p̄p̄tis h̄nt̄at̄
 in d̄m̄bio et e magnus h̄nt̄ rostrū ma
 gnū sicut strucio Et p̄q̄ h̄ m̄broz̄ aialib̄
 inuenit̄ q̄ gn̄alid̄ m̄bra s̄lū et tela aut̄
 em̄ totū involuit̄ cor̄p̄ ex̄tis Tela aut̄
 siue p̄am̄cula multa involuit̄ m̄eb̄ m̄d̄
 ra Ad aut̄ s̄lū m̄bra sunt̄ neruus ang
 uis et pili et s̄lū adhuc aut̄ sep̄ et
 quib̄ et sup̄fluitas p̄ter̄ois h̄ em̄ h̄z
 nō s̄t̄ pars e tam̄ aliq̄ aialis Ad h̄is
 aut̄ s̄lū humores qui sunt̄ purḡm̄ta
 sanguis sic flegma purū s̄dm̄ am̄s su
 varietatem in vtr̄aq̄ colera rubca ad d̄z

que colera absolute vacat et nigra colera
que vocat melancholia Quia aut in hoc lib
tertio disponit de corrigibus membrorum sicut
quod sunt aiali et quod nos ponit quod sanguis et
vena sunt principia recaroris omni membrorum
quod creantur ex corde Ideo prius videtur esse lo-
quendum de origine ipsorum duorum sanguis an-
delict et vene Tunc enim melius eadem scie-
mus ea quod originantur corpus hanc autem
similitudinem indagato apparet subire
quod antiqui naturales inopere et insipientes
fallaria serentes perna tractauerunt de
origibus ipsorum Cum autem ignorantie eorum
fuit difficultas speculatores principium in ana-
tomia membrorum nam enim est extensio mag-
norum venarum non satis clare manifestat in
corpibus mortuorum aialium quod antea anatomi-
materia diuidebant et ideo multo magis
errauerunt in prius quod trahunt enim venae
congelato mortuo corpore subito et si occi-
duntur aialia exiit sanguis ab eis et in-
frigidantur et ideo quod trahunt et occulta
Ad huc autem in quibusdam membris corporis autem
non est sanguis aut modicus est sanguis
Et vene quod in illis sunt non timent sed
latent precipue in mortuis corpibus nisi
forte in corde et ibi manet modicus In
corpibus autem viuorum non potest in spira-
tibus diligenter originem venarum quod
maior pars venarum est tecta minus ad
quas non pervenit visus Antea autem philosophi
studentes anatomiam corporum aialium non
apperuerunt originem et principium quod
magnarum venarum pulmonum et quod etiam
in corpibus mortuorum Et tunc dixerunt
ramificatores venarum aduabz magnas ve-
nas non curantes de origine eorum Alii autem
quidam antiquorum dixerunt detrahentes
principia venarum secundum hoc quod extensus poterant
per se in corpibus inactatis in quibus vene ma-
gis extenduntur Macroscopi enim conuolus dis-
tendebant et sic apperuerunt extensionem
venarum Corpora autem membrorum in aqua
rapidam contra iterum fluis extenduntur
ut quod impetu aque loca est caro mollis
et corpus sit materiam vnda pateret
venarum et nervorum extensio Nec alia
arte vbi sunt inquirenda origine venarum

et nervorum Et hoc non sufficit eo quod ve-
ne intrant et exeunt plura membra et per
ex hoc recedi quod oiantur corpus sed nos
apparet quod tunc tunc ad sensum et solue ob-
iecta Tunc enim vix stricis omni prout sicut
origines quod sunt in corpibus aialium dicitur
autem quod de hoc dicta sunt ab antiquis
ut bndicta dixerunt agerius modo se hinc
bus antiquissimis igitur per se apparet que
arabes per se cabrenensem vocant
auicenna autem vocat ad eandem partem quod
talem inlesum hinc esse putant narrat
oratio recaroris venarum secundum hunc modum di-
cens Creatio venarum secundum quod dicitur exiit
ab orbitis oculorum et supraliorum et prout
ad partes colli et descendit ad dorsum et
reflectitur minus ad partem pulmonis et re-
flectit eorum adorsum et sub mammillis et de-
inde serant se eo quod una prout apte dicitur
in sinistra et alia a sinistra ad dexteram
et transeunt per eorum in eorum se serantes
et tunc pars una quod transit per eorum quod
redit ad rene dexteram et testiculid dex-
tram et pars ea quod venit a sinistra late
transiens per splenem venit ad rene et
testiculid sinistram et exinde diuiduntur et
diuiduntur tam corporum et tunc et aliorum
omni membrorum Sima igitur hunc hanc est ve-
nas hinc oratio accerbitur antea et eorum
ramificati in totum corpus superius et in finem
et adorsum et a sinistra et ante et re-
et extensus et in tunc duo autem esse principia
eorum propter duas cameras cellule antea
partis cerebri quas in primo hunc sicut libro
determinauit Et ille hanc non distinxit
inter venas et artias et nervos sed
pro eadem habuit tam hinc dyanoz autem libro
uenit que nos dyagene vocamus Et
auicenna dybaquid vocat dicit narrat
origines venarum secundum hunc modum di-
cens enim quod vene magne quod sunt in corpore hanc
extenduntur ex parte quod est ventus et prout
in spina pondus dorsi Et adorsum quod
una eorum prout addorsum et altera
ad sinistram deinde reflectitur superius ad
partem corporis quod est caput et pervenit in
vna sicut ascensionem ad duas gravitates

furcularis q̄ sunt inter spatula utramq̄
 Et ossa quibus colligat pectus et ibi diui-
 dunt in multas partes et p̄gunt per to-
 tum corpus Et ramus quidem qui ex eis
 est in dextera p̄cedit in sinistro p̄cedit
 dextera et c̄quiso ramus qui ex eis est
 dextera p̄cedit in sinistro Ad huc aut̄ ex
 ipsa ramificatione duas dicitur venas ex-
 ire due bene magne apte spondilud dai-
 si et vadit ad p̄tem cordis alie aut̄
 due exiit at̄q̄ adorsu sup̄iori loco qua-
 dr̄ et p̄cedit ad p̄tem pectus et de-
 inde per sua sellaria p̄cedit ad p̄tes ma-
 mud donec p̄tingat ad palmas quas
 una dicitur splems et alia epatis Et ut̄q̄
 quidem hanc in duo diuidit et una p̄cedit
 ad pollicem alia uo ad radicem palme
 in tacta et ibi ambe due p̄gunt in multas
 partes et sparsa illa fit per residuū ma-
 mud et digitos Ad huc aut̄ ap̄mis ve-
 nis de quibus diximus quatuor una apte
 dextera egredies p̄cedit ad ep̄m alia aut̄
 q̄ oritur a sinistra p̄cedit in splene et ad
 renes vlt̄ius descendit Venę uo ex te-
 se et p̄cedentes ad corpora et circa ram-
 ficant ad radicibus cope siue int̄uvis
 copari quad̄ idem ē et transent per
 totam copam Et maior ramus ex eis
 p̄cedit ad postus cope et ibi in tumef-
 tens app̄t grossa alia aut̄ similit̄ p̄ce-
 dit ad postus cope q̄ ē minor q̄ p̄dicta
 deinde ambe extēdūt et p̄cedūt ad p̄tes
 crurū et p̄cedūt ad similitudine venarū
 q̄ p̄cedūt ad p̄tes in manū et palmas
 et radices digitorū Ad huc aut̄ p̄d̄m huc
 p̄h̄m multe alie venę exiit a venis
 magnis quas p̄us diximus et p̄cedūt
 ad regionem venarū et laterū q̄ sunt
 valde subales quasi ingratitate capil-
 larū ille uo q̄ p̄cedūt ab ip̄is sup̄ius ad
 caput extēse ex p̄te domestica caput
 app̄nt in collo magne et ille sup̄ due
 q̄ in p̄cessu suo ad caput ramificant in ml-
 tis que p̄gunt in capite et quedam ex p̄-
 dūt a sinistro ad dextera et q̄da c̄quiso et
 p̄uentis cap̄ ē p̄e aut̄ ad huc aut̄
 collo c̄vna vena q̄ diuidit in duos tra-

mos et p̄cedit aus utraq̄ pars ad p̄m
 qui vne magne h̄ tamē ē minor ca et
 adhanc plurime p̄uenit q̄ acapite des-
 cendit et resoluta p̄cedit ad domestica
 colli Et ibi submergit̄ p̄fundate maḡ
 et postea emergentes retro p̄cedit ad
 mēbra q̄ vocantur gracice spatularū hoc
 ē vbi aduicia braciōz recipiūt in p̄vi-
 dibus spatularū et inde p̄cedit paulatim
 ad manus in infiori parte foalud p̄e ve-
 nam q̄ vocat epatica siue vena epatis q̄
 subius iacent in assid̄ braciōz et p̄cedit
 c̄ca p̄e vena splems q̄ splenetica vocat̄
 sed magnitate vena h̄ ē minor diḡt̄ dua-
 bus Signū huius dicit̄ ē q̄ ad̄tingit hor-
 dolor in parte illa in t̄m̄t̄ Venę aut̄
 sup̄ marautu stomachi siue ventis p̄e
 vena epatis et splems extēdūt sup̄
 et p̄cedit per astellas et bracia ad p̄tes
 manus Quodā c̄ca corp̄ non tantū
 ascendit sed p̄tense p̄cedit ad p̄tes
 medulle q̄ ē spondilud per spondiles de-
 scendens p̄uenit ad partes renū et de-
 inde descendit in corp̄ibus vnoz ad tes-
 tidos In corp̄ibus aut̄ mulierū ad m̄-
 res Ad huc aut̄ dicit dyogenes q̄ vne
 p̄me aquibz omes iste ramificant̄ exē-
 tes a stomacho et ventre ap̄mis oribz
 siue sunt ample deinde gradualit̄ p̄ di-
 lutionem donec mutant̄ p̄ collectioz ra-
 maz in vno ad quātitate p̄m̄ reseruate
 et reflectūt ad dextera in sinistro et c̄quiso
 et ille vocant̄ vne semis ap̄t̄ cū or-
 co q̄ portant̄ semē ad vasa semaria san-
 guis aut̄ spissus et grossus aquo eliquat̄
 subtilius in semis subam in bibit̄ acur̄ne
 et p̄gunt̄ ab ea ab orificijs venarū in locis
 mēbrarū diuersis Ille uo qui remanet̄
 vne in locis vasarū in semis narra-
 ē subtilius mixtus ad spuma graali p̄pter
 multū sp̄m̄ q̄ ē in eo Iste ē fino dyogenis
 et discipuli eius q̄ sit maḡ corrupte arabes
 vocant̄ que geropiam vocant̄ grecorū
 antiqui Sic em̄ tradiderūt de origine
 venarū Et ē sima intentio corp̄ q̄ ve-

na oriuntur a stomacho ex duobus ramis
venarum quae ex utroque latere stomachi egre-
duntur. Alia autem adhuc est antiquior sententia
de venarum origine quod invenit quidam qui
blomoz quidam ab arabibus ab autemna autem
dicitur amelomaz. Est autem ut quidam opi-
nantur hic qui mellissus vocari consuevit
alii hinc autem quendam mediam circumferentiam
fuisse arbitrantur. Quicquid autem fuit non ma-
gnamvis est quod nobis dedito posuit quod
deditente est questio dicitur ergo ista quod
omnes venae ramificantur in corpore per
membra diversimodis ex quatuor partibus
venarum quae sunt venae magne et sunt par-
tium quidem ex utroque apostoli capite procedunt
ad colli partem et per transit partem cor-
poris magna sunt spondiles usque ad os anchi-
et deinde perveniunt ad crura et ad calcanei
partem domesticam deinde reflectunt ad
plures eisdem calcanei et mittunt in
plantam pedis et ibi ramificantur. Et de par-
te una quidem vena descendit in una
parte dextra videlicet et altera in sinistra
huius autem signum est dicitur quod medici contra
dolorem dorsi precipue fieri in mittunt
apostoli parte genuum et in plures parte
calcanei quod non unaret nisi vena per
dita lata descendit par autem secundum ex utroque
et aliter capite sub ossibus petrosi
et transit per articulos et deinde pro-
cedens ad colli et huius signum est quia hoc
par venarum vocat venae decollationis.
Deinde veniens per spondilia et dorsi
pertingit ad testiculos et deinde reflectens
ad cruras transit per genua et crura et
pertingit ad domesticam calcanei et exinde
ramificantur in pedibus casta et digiti huius
autem iterum signum dicitur est quod medici precipue
minui in hac vena contra dolorem dorsi
et testiculorum par autem tercia ut dicitur
ista procedit a miga quae est in spondilibus
colli et venit ad gyrationes spatularum
ubi aduicia spatulis coniunguntur et deinde
reflectens ad manibus petrosi et venit ad
pulmonem. Et una vena illius quae ad ma-
nibus a gyratione spatularum procedit per tendit
ad dextro in sinistram et transit sub mamilla

pervenit ad splene et venae sinistrae alia
autem vena celsa parvis quae procedit a sinistram
in dextro transiens per mamillas etiam per-
venit ad pulmonem et vadit ad epax et
tunc ramificantur ab ea duo rami qui procedunt
in ambo paribus quodam oritur quidem ab anteriori
capite per orbitas oculi perveniens ad
in finis colli et pertingit ad profunditatem fur-
cularum quae sunt inter duo spondilia et li-
ganteria petrosi deinde extensa per aduicia
ria et cubitos super facia transit per brachia
a ad radices quae sunt casta palmarum et
deinde reflectens per brachia ad subastellaria
et ad latera ex parte superiorum laterum intransit
intra donec quidam vena illius parvis
pervenit ad splenem dextera autem ad epax
et abinde ambe extensa supra ventrem
aqua fit tractus alimenter perveniens ambe
ad locum generationis semen libas illis in sinistram
Iste est ergo summo antiquior in narratōe
ortus et diversio venarum fuerit etiam
quidem alii naturales qui de ortu et diversio-
ne venarum suspicant sed non subtiliter et
ad rationem aut experimento et ideo non sunt
digna recitatione ea quae dixerunt fere autem
antiqui isti opinantur quod principium venarum
sit ex parte capitis et cerebri idcirco illa per
putabant hoc esse principium venarum in
quo plures et nobiliores et celestibus
magis similes sunt autem virtutes hoc autem
est cerebrum in quo sunt vires animales et
intellectuales et ymaginative et sen-
sibiles et recordative et motive. In em-
te autem sit mabid potior quae naturae in his
quae vivunt vita manifesta operari per vasa
tibi deferre virtutes animales et eosdem suos
effectus effluere tibi invenit quod videtur et
vasa sunt numerata hoc autem non est nomen quod
non influunt autem virtutes tibi per operari in
cerebro sed potius illud quae est cordis partem
in septibus declarabimus. Media autem autem
inductas opinionem a stomacho dicitur oriri
venas ex quae ventris sive stomachi et in
testina in quibus completur numerum suum per
fons primus numeratus hinc propter quod
venas ab ipso ventre oriri dixerunt quae
sunt canales hinc numeratus sicut
divant rivi a fonte huius igitur has et

tales sue optimis indiget. rōes nō
 recte lūc invenerūt istas venas pñc
 co q̄vena nō sit via nutriti m̄p separ
 astra abicienda p̄pter quod fons micme
 talis hūdi deputat nō ē venter sed cor
 sicut in suis ostendens et par et id ab
 illis dūant vene et nō aventre. Causa
 aut̄ erroris ē difficultas consid̄acōis
 venarū s̄dm suas s̄tas et difficultates
 sideranda ramificacōes earū s̄dm suas di
 lusiones et difficultas videndi. p̄cessus earū
 s̄dm suas extensōes ad mēbra corpis
 nec ē possibile ista perfecte cognoscere
 in aīali macerato morab̄ sicut in ante
 hūis dīvīnā

**Capitulum in quo ē explanatio opinio
 aristolis de corā venarū**

De aut̄ perfectā de hīs m
 tendentes tradē doct̄inā p̄
 ponens de hoc sententiā
 ar̄p̄ nō explanacōe manife
 sta. Et s̄dm obiciens hoc quod dicit Ga
 lieno et q̄ inducens de hīs autem soloz
 q̄ aut̄ obiciens om̄ia q̄ cont̄ autem ad
 obiat auerroyz et ponens solūz sua
 Qnto aut̄ et volumo ex hīs om̄ibz obia
 cimus op̄ionē nr̄az et p̄habimz cā rōe
 et exp̄meto circa quod nō fallit dicit G
 ar̄p̄ qui p̄terypatheticoz m̄gr̄ et p̄ncipz
 extitit et qui voluit s̄tre orad̄ et dūc
 sione et extensōe venarū p̄videbit in
 h̄p̄deracōe corpis aīalid̄ maceratoz s̄dm
 nr̄am consid̄acōz. Sciamz em̄ q̄ in p̄ctōe
 sūt due vene pulsantes postē m̄t̄ in
 pectore ex p̄te p̄ndilud̄ pectōis quaz
 una ē minor quā altera maior aut̄ hanc
 p̄redit ad ant̄us corpis minor aut̄ ad m̄f̄
 deinde maior declinat ad dextrā et minor
 ad sinistrā et hec ē vena quā quiddā anti
 quoz grecorū vocant ar̄t̄ij eo q̄ in sp̄ce
 vūt p̄tem nervosam q̄ ē m̄t̄ica dura m
 t̄iori eius manachōma corpis m̄t̄ior
 harū aut̄ duaz venarū pulsantiū absq̄
 om̄i dubio s̄dm om̄es ph̄s ē cor p̄ncipud̄
 visus em̄ hoc testificat̄ ita q̄ ē m̄t̄ica
 bile. Ille aut̄ vene ramificacōe et extense
 p̄cedunt ad totū corpū. Cor aut̄ ē quasi

quedam p̄ p̄ud̄ hanc venarū sicut p̄n
 ē pars eius quod ex̄it ab ip̄o s̄tm̄atid̄
 cū eodem. Est aut̄ pars et p̄ncipud̄ non
 quidem p̄ s̄tm̄ carnēd̄ q̄ ē m̄p̄ sed
 p̄ s̄tm̄ p̄tus et telas q̄ s̄tm̄ m̄basi eius hēc
 em̄ s̄tm̄ due plide. Sigm̄d̄ aut̄ q̄ cor sit
 pars et p̄ncipud̄ earū ē quod maior quid
 vena in p̄mo ortu suo est p̄t̄a s̄tm̄ cordis
 s̄tm̄ in s̄tm̄ m̄mor aut̄ p̄t̄a ē in
 ortu suo sub ip̄o m̄basi eius ita q̄ cor ē
 quasi m̄ter eas ministrans v̄t̄iq̄ et q̄t̄az
 et v̄t̄utem et equaliter respiciens eas
 om̄e em̄ cor habet ventriculos quos late
 ant̄ in p̄tus cordibus p̄v̄oz aīalid̄ p̄p̄ue
 aut̄ ē in corde v̄nt̄icūq̄ maior q̄ ē dex
 ter. In mediocribus vero corpibus man
 festat̄ ad maiori etiam mediū et ext̄m̄
 p̄tus sinistr̄. In magnis aut̄ corpibus ma
 gnaz cordū euidenter appent̄ om̄es t̄
 ventriculi et pars acuta cordis p̄mens
 acorde versus antiq̄ corpis et p̄ctōis s̄
 dīvīnā in ant̄h̄t̄ ē v̄nt̄icūq̄ quidē
 maior ē sup̄ior et dexter et minor est
 s̄tm̄ et sinistr̄ et mediū ē m̄ter duos.
 Et mediū et sinistr̄ minores s̄ v̄nt̄icūq̄
 maiore. In aut̄ v̄nt̄iculi perforant̄
 versus pulmone s̄dm v̄e s̄ramm̄id̄ sep̄us
 latent̄ p̄pter v̄t̄az p̄t̄atē p̄ter q̄ in vno
 vena aut̄ maior radic̄t̄ quid p̄redit a
 maiore p̄te sup̄ior cordis dextra et s̄tm̄
 p̄ mediū fundū colli et ille v̄nt̄iculus
 ē q̄t̄am̄ q̄ vena eo q̄ idem v̄nt̄iculus
 p̄ modū q̄ dīvīnā ē pars p̄ud̄ radicalū
 eius v̄ne maioris et m̄p̄ s̄tm̄ ē s̄tm̄
 ar̄t̄ij aut̄ q̄ ē vena minor orit̄ v̄nt̄
 t̄ulo medio et nō adeo p̄ncipat̄ cā q̄ s̄
 de substantia cordis sicut vena de qua
 iam dīvīnā. Et eius m̄t̄q̄ concavū ē m̄l
 to s̄tm̄ q̄ aliū et creat̄ quid maioris
 ē ex duabz s̄tm̄ quaz una ext̄ior ē
 tela et vocamz cā m̄p̄mo libro t̄m̄ca
 ext̄iorē. Et aliā ē corū durū quid vo
 camz t̄m̄ca m̄t̄iorē. Aliū aut̄ v̄ne
 concavū ē s̄tm̄ et creat̄ ex duaz s̄tm̄
 at̄ si sit nervū solidū valde. Et ad ex
 tendit̄ et elongat̄ ad p̄tem caput̄ et

et ad membra que sunt angustia ramifica
adhuc aut ex vena maiori exiit quedam pars
in primis uersus pulmone et ibidem ramifica
ta gignit cu quibusdam puluis minoris que
ortusij vocat que reflexe ad pulmos uent
adhuc aut ex ead exiit duo rami venarum
alij quaru una uadit in pulmos et alia
ad spondilia et uent supra ad vltima ar
millam siue spondilem de armillis q sunt i
collo uena aut q dymna a corde extendi
ad pulmone pue q ad pulmone deueniat
diuidit in duo co pcedit pulmo in duo di
uisus e et deinde in sibi pulmone v
traq illar parat diuidit in multa et
collecta partes ille simul ptingit ad can
nam quod trachea vocant q duo uersus
rami d hie sponam sponi duas suas par
tes et pars maior uene ramificat uen
it ad ramu maiorem et alij pars
minor uent ad minorem extrema uo
diuisiois eaz no manifestat ppter pu
tatem totus aut pulmo plenus apparet
sanguine immixtato ab hys uenis Vna aut
uene maioris e supra vnam maioris que
ortusij vocat in vns q pcedit ex am
babus ad ramu vocalem pulmone alia
uena q pcedit ad spondilia et ad armil
lam colli sicut dymna extendit p dor
sum et transit ad armillas spondilid per
despensid et huius rememoratoz sicut o
merus pacta in vno suo uersus qd
dicit illi qui pcepit sicut in plo trano
absq illa uena tota q transit p dor
sum et puenit ad collid hie igit omni
simo testificat q talis e transitus istius
uene in despensu aut suo exiit ex ipa
partes multe venarum q ptingit ad p
libet costar spondilid et ad puenit ad
vltima spondile qd e supra os uent i
diuidit in duo hec e igit diuisio maioris
uene sicut quod mo narraui Vena aut
q e super hunc ramu uene maioris q
simile exiit a corde diuidit in multas p
quaru quedam quide pcedit ad concaua sin
cularu humeroru ad duo latera et ptesa
expte sub astellariu pcedit ad duo sca

lia bracoze in corpore homi et ibi pul
sant ad tactu in corpore aut quadimpe
bu extendit ad in filio curru anterioru
pinnularu antep alid dicitur ad subastel
laria diuidit ab ea uene ascendentes
p collid q uocant uene decollationis Et
aut q spargit a uene q sunt rami ve
ne maioris in parte colli extendit et p
tendit ad ramu pulmone in collo Et si
que illas manibiles q strixerit accidit
strangulatio donec cadat q motus in
sensu et claudit oculos et hoc e signu
q extenso haru uenaru fit sicut dymna
et extendit inter eas rama donec as
cende mapiat pueniendo ad ptem aur
cularu capitis ad collid ubi gignit in
tympoe os mandibule in fuis cu osse
capitis ab illo em loco ramificant in q
ptes quaru una flectit ad in fuis ad
partem colli et spatule et gignit uene
q fidebat a uena maioris in flexione cu
bita q e flexio foalid et ad bracu una
pars ipsius et alia uent ad manus et
digitos diuisa et ibi fimitur alia aut
uena deditur quatuor q extendit appte
auricularu uadit ad cerebry et ibi in
multas uenas subtiles diuidit q spar
git in tela q temente cerebri Cerebri
non caret omni sanguine sicut sua sicut
in omni aiali et ideo no e in sibi sua a
lia uena pua uel magna sed nutritu
sigit ab extremitatibz venarum tele que
tridat ipm et distinguit et in sua sibi
facit illud albid sicut quodlibz membru he
nutrimentu quide in stem sibi colorem
sicut in artibus determinat e alie uo
uene q ramificant ab ista mpte auraru
diuidit in multas et quedam eaz q
nent caput q terte in telas eius et q
dd puenit ad organa sensui et adden
tes p uenas flares subtiles valde sicut
aut ramificant uene a uena minori q
ortusij vocat et ille consequit p uene
maioris sed uie eaz sicut strictiones vns
venarum ramificataru a uena maioris hec
igit e dispositio omni q sit in pte illa
corpis q e supra cor pars aut uene

maioris que sub corde transit p dya
 fragma et elevat eam in aliquibus locis
 revolvens se supra ipam revolvit em
 gtmuat in pluribus locis ad vena ortij
 descendendo et ille ramus descendit ab ea q
 in fura sub corde a vena igit illa que
 e maior pars descendens pcedit a corde ra
 mus vnus ad epur q e vena brevis lata
 et ampla non pulsans et ab ipa coctur
 multe vene subtiles spargentes se i sbaz
 epatis et pcedens ad epur impo gibbo e
 patie diuidit indno quarid vna pcedit ad
 pectem vnus ptes quibz gtmuat nutrens
 eas et ibidem fmit. Alia vero pcedit ad
 subastellae et foale dextrid p adiutorid
 et albidu et gtmuat ad vena q e mgi
 raco humeri in extensioe sua et vocat
 epatica Signid aut huic e q dno q
 medici papiut illas venas pminucom
 madi contra epatis dolores quosda qui
 sub cohabundancia caldi sanguis Indeo
 vero parca eiusd ramu agybo epatis go
 ut ab ea vena pua subtilis et ad smistz
 tendens puenit ad plene et ibi diuidit
 in multas valde subtiles capillares spar
 sas in plene ferentes mimentid sangie
 adhuc aut ab ead vena magna et ampla
 in supmo epate ramificant alie vene ptes
 quarid vna pcedit ad hrbid q e supra
 ventre et alia ad ventre p ramos fens
 nutrentid ad partes illas ab ead aut
 sic in ventre coctur ramificant vltius ml
 te vene extendit ad intestinu meduq
 vocat reiumi et tuc amec intestino ve
 ne qvenientes qpanit in vna vena
 magna q p intestina transit ad ventrem
 q e stomachus et reflopa astendit donec
 pveniat ad portu superiorem stomachi
 et deinde iterid ramificat in multas q
 adduersa mebra ptingit ad portu aute
 fire q id quod ex maiori vena descendit
 et id quod ex parte ortij amborista per
 venit ad ptem in q pntrens sine se
 patoe et qn puenit ad partem spondi
 lid remd q sunt in osibus remd extraq
 istas venas descendendit diuidit indno
 et faciut figurid duoz laterz trianguli
 q mri tempis phi vocant figurid laude

grece lre et tuc ille partes q sunt ve
 ne maioris pcedit ad partem dorp magf
 q partes venas q sunt partes ortij
 qm illa q venit a maiori vena p dmi suas
 diuisiones e applicata ad spondilia pectois
 q sut mappoe cordis applicaco aut eius e
 pvenas pvas dure sbz coctes q sint
 de substantia nerui h aut vena q maior
 vocat ampla e apur coctid eius a corde
 et cu elongat ab ipa stricificat et effiat
 reacoie ipius substantie q neruus et ab
 ista ead alie vene pcedit pter dictas
 et ille puenit ad medu intestinu quod e
 unid vocat pcut vene q in suis mgi
 bo epatis coctur ab ead vena maiori et ad
 idem intestinu medu puenit sed ape
 sunt sub tiores ipis illis q in superiori
 pte vena maiori coctur et reacoie sb
 stantie eas venas vbi terminant i fi
 mbus suis plus e substantie nerui et e
 terminaco ipas subtilis et vacua ho
 e continua ad epur aut et ad plene no p
 venit aliq venas q diuidit ab ortij ve
 ne aut plures q diuidit a vena maiori
 puenit ad anchas et tangit ossa adhuc
 aut a vena maiori coctur ead vene q ad
 et non ramificant quide in fundo fora
 mis remi sed in sua corpis apoz a vena
 aut ortij coctur due vne fortes vena
 re et pcedit ad vespam et alia ab ist
 vna coctur in fundo forame remd vtro
 vuz q ead ad vespam puenit sed nllid
 istas venas qntat in vena aliq q a maiori
 vena sepet amplius aut a medys remd
 coctur illuc ptenps coctur ead quod
 vene vacue sine concaue qz reacoie e
 neruosa et pcedit ad spondilia et deinde
 ad anchas et ibi sub mextit no appntes
 deinde manifestant extense super anchas
 et de inde pcedit ad vespam et mgi
 in mastulis ad mites aut in mulicibus
 Nulla aut oio vena venit ad mite ex
 vena maiori ab ea os q e ortij venit
 ad eam multa sbi pntedetes in situ et
 ptibus mias a vena aut maiore et
 ab ortij diuidit alie vene q venit
 ad ptem testauloz et sunt vacue sine
 concaue magne et de inde puenit ad

ad copas et circa et deinde ad pedes et
ad digitos pedis alie uero ab eisd' sepa-
te transeunt pinguina et procedunt etant
sibi ad partem corporis qm una pcedit a
sinistro ad dextrum et alia egriso ad dextrum
sinistru et ista applicant descendentes cu
alijs quos pduximus an genia Sic igit m
qui declarauit disparitatem venarum quo ad si-
gnem et suas extensiones et exitus et
ramificationes in ambu membris corporis Et hys
sunt radices sue pncipia venarum rai-
alibus ead de quibus nulla forma men-
tio quor' em e una pncipalis et quid ve-
narum et ad unum appret q ead unum pncipiu
illius sit q pncipatur alijs quibus pncipia
cipare ab eis et non addidem sed adduisa
pncipue tame diximus hic venas magnas
aquibus alie sepant alie em uene pnci-
pue diuersifican pncipue quod ead membra diuersi-
ficant in figura eo q no omnia membra sunt
similia membris aialibus Non aut patet
manifestat quod diximus in corpibus
magnis multa sanguis in quo uene in tu-
mentis et uidei possunt in pncipue uero
et pauci sanguis magis latent aut pnci-
pue qz pnci sunt create et calor no
aperit tantitates corp aut ead latent
ppter pinguedine uicentent que coagulo
sanguine genatur et obturat poros ue-
narum data q artitudine late in corpibus Et
hys em duabus latent causis Et hys pnci
e in canalibus qm canales aliqui latent q
licet parse sunt uic subtiles camalid in
emnat super ead lucid et hys et opit eob
ita q latent et sic latent uic uenarum
in pinguibus Aliq ead latent ex su g-
uitate qz camales sue similes qz hinc et
diuisibilibus et ideo effugit uic et sic
uic latent uenarum in pncipue corpibus paru
sanguis uena uero maior appret in membris
corpibus aialibus sue magis magnos su-
pncipue dimo cor eoz pnci uicibile qz ista igit
e sententia aap de uenis qua nos fideliter
qntid potius eluadimus ut melius uideam
ca q magis agalieno obicant

**Cap 3m et e digressio declarans ca q
obiat galienus contra pncipia ab aap lo**

J Aliam sententiam in multis
ad huc q hic dicta sunt q
triant quorid quidem pncipiu
e q nullus amio uendit dicit
de eisdem sbe in arterijs eo q arterie
comparat e ex duriori subd p uene quiete
sicut patet ex hys q dicta snt in pmo libro
Adhuc aut qm arterie omnes pter amio p-
lam q uenalis arteria uocat et amedio
forame cordis ad pulmone mittit Com-
parat ex duribus tunc grossis uene a
copna amplius aut multa nulla omio ue-
nam dicit dicit pulsantem ad extero uent-
culo cordis ad pulmone mittit sed a sinist-
er nam quidem quid arterij uocant tunc uenid
ramid in uentri cordis reflexam dicit
uentre usq ad dextrum uentriculo et ibi ra-
mificat sed tame ortid e a sinistro et hys
signis adit e q pulsus magis uiget
in sinistra parte corpis q in dextera dicit
stiles dicit maiorem non uocari arterij s
minorem Et maiorem quidem oriri ad d-
sinistram aut que e arterij amedio nec
aliquid uidet dicit oriri a sinistro Adhuc
aut galienus adeo certus erat uenas oriri
ab epate uenas magis qetas no pulsantes
qd etia ex hys uadit possunt pncipia cui-
dam que custode altius quida uocant q
occultata fide hoc demonstraret et de-
mstrant per anastomias aap aut nullus
dicit uendit dicit ab epate oriri sed omnes
ad dextrum uentriculo cordis Uones ead
anastomias sic galienus adhibuit eo q
constat unid pncipalid membroz e Epate
no aut hie pncipalitate hie in pncipie
alioz uic uicifaliter ad corp pncipie o-
pam sicut patet per ea q in libro pmo
dicta sunt et constat q no e opam in p-
sanguis Cum igit uene sunt uic sang-
nis appret q oiant a sanguinis fonte
qui e epate Adhuc aut maxemeticid et ex-
tensio uenarum in talibus e ad similes
corp que sunt defertur in plantas qua
aliter non eet amio ordo ne ut dicit
galienus pncipia aut corp q succu po-
tant in plantas sue ex parte illa in qua
succus tractus pmo inuenit hoc e in tra-
ct qz sibi e inuenit oportet ut dicit
galienus q oiant ex parte q pncipiu ma-

de succosa separto hudo mitemetali Est
 aut h epar et no cor. Quia igit ab epar
 te amplius aut super no e pnapud radiad
 sed eo multae radices collee pducunt super
 qui postea ramos dispargit. Vene aut
 capillares radices hnt per totid epar et
 no per totid cor et in gulo sinuata epar
 ille colligit mona vena q ventre hnt
 vocat q nec ipa tota ad cor extendit
 sed vna pars eius. Cum igit anteq ad
 cor veniat diuidat oportet q ramus
 eius sit in corde et super epar et
 radices in epar et fundo. Origine igit du
 at dicit ab epar et no a corde aquo no
 radicat licet ramulos quosdam heat in
 basi cordis in parte dextra et radices
 haberet in epar tunc pnapud implanta
 no est pnapud in uenis et sic ortus ve
 naru est contrarius ortu plantaru et
 est aial in suis vns nutrimenta i mersa
 ut dicit galienus qui suad aramis ducit
 in super et asupta in radice adhuc aut
 superfluitas omis quibus emittat su
 tuta epar et no a cor ibi em separtu
 aquosa s superfluitas p emulgentes ibi
 caa spuma mersa separt in hystm fell
 ibi caa grossa trestreitas ad splene dicit
 et nulla istoy receptaculo e in arcuati
 cordis i sanguis gnatu in epar et no i
 corde. An aut vne non sint nisi sangms
 videbit ex hoc maucalulie concludi q
 vne orit ex epar et non ex corde. q
 signu e q caa sanguis colorem habet
 epar et non cordis. Non em cor dat
 ruborem sangm cu habundat spu qui ex
 maiori parte acereb e sed potius clare
 ppter quod caa sangs martia turrens
 e clausim sed potius cor rubet sex san
 gms mitemetali sed potius dat sibi colere
 ruber igit videt q pnapud ipm et
 vns suas que sint vne h igit et plic
 vnu ostendit et per tot obiat galien
 Capitulu qtu et e digressio delectate
 de hucam aucceme si inducta qdicit

a
 Ad huc aut auccena dicit
 meo suo libro aialud vbi
 hanc q diximus sapiam
 ap p tractat q mgt

omnis sic em vocat consuevit aplem
 pmatu e q pnapud vchazo pulsatalud
 e cor et n et no pulsatalud media aut ob
 ta pores q posteriores opmati sut q pnapud
 vchazo no pulsatalud e epar media at
 in sya calud tam in cohibendo meditas
 melis mebroz q facere no possent nisi
 starent suas origines et naturas quod est
 in anatoma sut ex antiquo valde epar
 tita. Sicut aut q traditio e inter eos de
 origine neruoz qm medicos vniuersas de
 neruoz orit acerebro neruoz et aples de
 eos orit acerde. Vna aut pmi mgt indu
 tens cu ad hoc e q ape pmt cor et pna
 om vntud istoy vntud acerde dicit pna
 pna. Nos aut et si credamus ad aples
 vntud orit acerde tamen nos nobis no
 e pmo nisi de vlla vena q e mter epar
 et cordis dextra ventrid q e ab aplem
 ior vocata amedice aut vocat vena ven
 trem hnt que quide pmi medicos nascit
 a supmo epar et ramificat et eius ang
 rang puenit ad dextra eius ventrid
 et ibi inat cor velud qd dicitur a
 sub cordis. In tunc ap dicit hanc ce
 ptem cordis in epar aut pmi medicos
 sint radices istud vne ramificat q
 a sub epar et vident ramificat aut
 i po epar et p apam trahit sanguis
 dicitur q neru su grossiores et mol
 liores apit cerebri et apit cor durios
 et mures et hoc e signu q acerebro
 et no a corde ramificat. Sed nob vide
 consentiend e mgt pmo q no e mrens
 dicit q cerebri et epar transmitat ad
 cor ea mquibz apant. Ita q sint apaces
 eoz q suentid et cordis apacio sit p
 cipalis naq e mrens dicit q vne orit
 acerde et neru simlit naq valet rati
 q ideo orit acerebro q grossiores sunt
 apit cerebri et in stana e rans p
 neru obia grossiores p apit aculid q
 apit cerebri et tunc media no dicit a
 rlii ab oculis sed acerebro potius. Epar igit
 hoc quad fugit p mparat desipat in p
 ma parte sui transmitat ad cor et ibi q
 pleat sub medio thalamo ut dicit ap
 in somno et coglia et mlibo de mitemeto

et similiter facit cerebrum sicut dicitur quod
est e motu naturali quod iam plus dicitur de materia
mento illi parva vna cuiusque membri ubi
intendit formam aliquid subant et ita facit ner-
uo obtusum apud oculum quod intendit in ipso for-
mare oculum et similiter facit nervus et ve-
nis ex tenuis ad materiam quod intendit for-
mare secundum tunc enim ingrossant in materia
Et ideo hoc signum quod medici asserunt omnia
et fallax et incerta Similiter autem et in ar-
bore in qua videmus ad oculum quod stipes et
rami maiores frequenter hinc grossiores sunt
quod habent radicem quod dicitur dicitur dicitur dicitur
mollitas apud cerebrum et duritia apud cor
omnis nihil persuadet quod nos possumus
dicitur quod virtus formativa non facit cerebrum
et medullam cerebri nisi ex mollitate nervorum
et non ex nervis mollificat ex cerebri me-
dulla Sed enim virtus formativa intendit pro-
ducere cerebrum medullam ex corde primo e-
mittit nervos et in suis extremitatibus
eosdem molles facit et producit ex humido
corpore cerebri tunc autem instantia corporum
rami in arbore quanto plus elongantur
a radice sunt molliores et flexibiliores
et tunc nihil est omnino quod dicitur quod ad aliquid
oritur ex humido quod eo sit secius et du-
rius quo sunt magis elongantur ab ipso a
quo oritur videmus enim corallum nasci ex
humido maris ut in ipso madet et durissimum
Et ut in summo dicitur nervus et malum
parte secius et durum et malum parte humidum
et mollem non probat cum oriri a secius nec
cum ab humido nisi plus daret quod principium
formans ista natura est vna sola opus
Sed non est ita quod omnino est autem quod virtus
formativa format omnia quod sunt incorporea
et hoc non operatur vnum sed multa nec o-
peratur per vnum sed per multa et ideo vnum
et idem quod opus indurat et mollificat
induis partibus secundum exigentiam illorum que
ab ipso opere producit intendit Si autem obia-
antur forte media nervos quidem amicos
a cerebro descendit et quosdam finem ad
cor venis hoc non est certum signum quod a
cerebro oriuntur quod possumus dicitur quod ner-
vus qui est inter cor et cerebrum est sit
stipes nervorum Et illi qui a cerebro ve-
niunt sunt sicut rami reflexi versus

sui originem Et si dicant quod huius sit
non est malus opibus nature quod in plantis
rami porriguntur procedentes a radice et
non reflectuntur ad ipsam dicantur hoc non
generaliter est vnum quod sepe fit in plantis
quod rami versus radicem reflectunt et ita
dicuntur nervos quidem oriri a corde et ex-
tendi ad cerebrum et tunc ipsam multiplicat
et tunc multiplicat nervos versus cor
reflecti ad materiam enim hoc sunt opera virtus
naturalis ac naturalis ac naturalis in eo operans
formativa sapientis vnum quod secundum quod
virtus naturalis ac naturalis ac naturalis in eo
operans Similiter autem dicantur ad id quod
dicitur de vena quod est inter cor et epa h
enim est mollior ex parte epas et durior
ex parte cordis propter quod dicitur eam
oriri ab epate et indurari ut in cor pas-
sit penetrare et ferre sibi in mentem
Et iste sermo est videndus quod secundum hoc op-
teret quod cor in prima tractatione quidem primo
est perfectum in suo esse et forma ex aqua
substantia quod non mittit ab epate et per ea
missus ei fuisset ramus vena quod venit
agibbo epate et penetraret violentus
per subantem eius et hoc posset facere quod
nulla extremitate est durus qua attingit
ipsum et hoc est valde ridiculum a-
put hanc sententiam naturalis propter quod mi-
to melius et rationabilius dicitur ad magis
primo quod ista vena oritur a corde et virtus
formativa facit eam duram in cor ut du-
ritia forame et ventulid retinet ap-
partid qui est versus epa malia autem ex
extremitate facit eam mollem ut magis
obediens divisioni et ramificationi propter
quod eam dicitur per quod nervus factus est
durus ex parte cordis et mollior ex parte
cerebri nec dicitur nervum nasci ex ipso cor-
dis substantia sed potius ex quadam sub-
stantia quod est adiuncta in corde nec oportet
quod omne quod nascitur ex aliquo nascatur ex substantia
ipsum quod verruca et glandula nascitur
a carne in carne non ex substantia carnis sed
ex substantia collata et adiuncta in ipso vena
autem nascitur ex amantia adiuncta in corde
et occulta et virtus nervus videlicet
et vena quo plus elongantur a corde eo

plus mollificantur q̄ alie applicat non
 possent bñ ad mebra mollia q̄ sūt ce-
 rebrū ad quod applicat nervus et par
 ad quod applicat vena Si aut res ita se
 h̄t tūc nō s̄z om̄ d̄yisse galienū q̄
 posuit p̄gnū contra custodem alius q̄
 daret ei multū aurū si p̄baret q̄ nervi
 et vene quiete oriunt̄ a corde Deinde a
 ingū p̄m̄ p̄babim̄ supponēdo q̄ vna q̄d
 s̄dm̄ se est vna virtus aq̄ fluit om̄es
 virtutes mebroz Quid em̄ ip̄d sit organi-
 ca appetit vñd̄ eē mebrū in quo sita s̄c̄s
 om̄es affluat ad se virtutes Et sicut ip̄d eē
 p̄ncipiū virtutū ita n̄t̄io eēt illud mebrū
 p̄ncipiū organoz Constat aut̄ aīaz p̄d
 actu vite et p̄tate eē in corde oportet
 igit̄ cor eē p̄ncipiū om̄ nervoz et ve-
 narū per quas aīa in mebr̄ p̄ficiat op̄es
 suas licet aut̄ sicut dixim̄ refelle pos-
 sum̄ dicta medicoz et p̄baē dictū ingū
 s̄m̄ Tamē ead̄ aliis mod̄z quo p̄t̄e
 dictū ap̄ q̄ videlicet dicit̄ q̄ v̄ta formata
 ingēnāat̄ et in mat̄a p̄m̄atis et tūc
 sicut dicit̄ in p̄p̄tibus ex subtiliori et
 meliori facit cor ex residuo mat̄e simul
 quidem nō successiue facit alia mebr̄a mo-
 bilia et non facit cerebrū et postea ex
 ip̄o producit nervos sed simul ex corde
 diuat mat̄iam cerebri et nervi distētes
 inter vñd̄ et alia v̄t̄is v̄t̄is s̄m̄et
 nervū et h̄uidiorem et molliorem in ce-
 rebrū Et sic formato cerebro mittit ad
 ip̄m̄ p̄ nervū virtutem aīalem in cerebro
 op̄antem quo quidem itēz postea nō ip̄e
 sed ordine nature diuat ex substantia q̄
 ita cerebrū eē organa nervoz sensibilia
 et motuoz q̄ in cerebro accipiūt virtutes
 aliter op̄antes Sicut aut̄ dicit̄ cor de s̄o
 mato ip̄m̄ p̄ducit et s̄m̄at̄ ep̄ar p̄ sanḡēz
 qui eē in art̄ia ab ip̄o corde exente et sit
 ad ip̄o op̄ari venā ex p̄tibus mat̄e p̄-
 m̄at̄ durābilis et tūc s̄m̄ata sūt h̄c̄
 in fluit ad v̄t̄is cordis virtutem n̄alēz
 tūc p̄t̄is sūt q̄ sūt digestiva et attrac-
 tiva et cetera q̄ alibi nūāim̄ q̄ virtutes p̄-
 indigent in s̄m̄atis organo dat̄ur ei
 a corde virtus q̄ p̄ducit ex se venas a-
 lias qua subtilis in s̄ma et sup̄us a-

gibus ab epate ramificant Et h̄o mō di-
 cendo semper p̄m̄ p̄ncipiū virtutū et
 mebroz nervoz venaz et art̄iarū est
 cor virtutū et mat̄ialit̄ originas om̄ia
 et tamē p̄m̄a ramificatio nervoz est
 a cerebro et p̄m̄a ramificatio venaz
 e ab epate et tūc magis h̄vemens est
 quide dictū ingū p̄m̄ q̄ galienū licet
 v̄t̄is possit aliq̄ s̄m̄at̄ distinguēdo
 i p̄ncipali v̄t̄e Et dicit̄ ap̄t̄e in loq̄
 de p̄mo p̄ncipio venaz et nervoz Galienū
 aut̄ de p̄ximo p̄ncipio v̄t̄is ast̄y Et
 ista e s̄m̄a aīceme de ista contradic̄tōe
 q̄ valde confusa et obscura e in libro suo
 anobis aut̄ fidelit̄ est exposita et ordinata
 Capitula quatuor et e digressio declarans de
 fac̄tōe et ḡt̄it̄at̄ aīc̄v̄oz de om̄ibus
 p̄ductis ut ...

Ante aut̄ determinatōz a
 uerroz n̄q̄q̄ in toto app̄t̄
 in quodam libro suo q̄ de di-
 sp̄tibus cordis q̄ posuit et
 sua dicta sūt talia dicit̄ ei
 q̄ in corde e virtus vitalis sive nutritiva et
 s̄p̄s et venaz et nervoz origo q̄s in
 homo et cod̄ eē calor agens et sanguis
 patiens et vene illius actionis et pass-
 om̄s eēt vite et fundamentū et cor om̄
 illoz eēt origo op̄atōm̄ et h̄ e s̄m̄at̄
 in multis locis libroz suoz Alij aut̄ con-
 dixerūt h̄uc sententia dicit̄es Adhuc
 exigi duo mebra Et alij dixerūt q̄ adhuc
 plura exigentur mebra quā duo d̄p̄s
 aut̄ voluit p̄ncipiū nutritivū eē a corde
 et ab eod̄ eē p̄ncipiū crem̄t̄ p̄ totū corp̄
 Galienū aut̄ dicit̄ p̄ncipiū s̄p̄s et ar-
 t̄iarū eē cor Ep̄ar aut̄ eē p̄ncipiū venaz
 et sanguis Aristoteles aut̄ om̄ horū p̄-
 t̄ip̄d dicit̄ eē cor Causa aut̄ dicit̄ e q̄
 non in v̄em̄ mat̄iali v̄t̄ra tū quo quēit̄
 tū planta m̄p̄ s̄p̄s et motū q̄ duo
 s̄m̄ galienū a cerebro oriūt̄ sicut et p̄-
 t̄ip̄d digestiōis dicit̄ eē ab epate Et si
 om̄ dicit̄ galienū tūc videt̄ q̄ nō eēt
 mebrū p̄ncipale tū nullū p̄ncipalū virtutū
 et op̄atōm̄ v̄m̄salit̄ ad corp̄ p̄tinentiū
 eēt cor p̄ncipiū Si aut̄ quis dicit̄ q̄ ip̄m̄
 e s̄p̄s p̄ncipiū et pulsus tūc e mebrū
 p̄ncipalū inter cetera hanc virtutem

vlem et opacom ad totid corpus ptracte
no pmebit oportet q omis mebra qicent
at corde in spu et pulsu et hoc no e un no
em z aliquod mebric pnapale m q h dante
pnapalem vniuersaliter toti corpi qicata Si
aut dicit q can heat dante aliq alia adict
q forte sit vntz q in fluit totu corpi hoc
nichil omis e q vntz e pcom aliq opacom vntz
in animalibus et plantis et ille p mtrire et
augere et mouere et fenare Et nulla istaput
dicit galienus pnapiat m corde Quod aut
dicitur vntz in se abstracta ab omibus ist
pstantibus vntz flueret acorde vniuersim
e q hoc vntz e i aia et no fluit abaliquo
mebric oportet igit aliq dante e q
fluit acorde determinata m aialia et pla
te qicant et querat q sit illa pter dca
quas galienus ab alijs mebris et no acorde
dicit pnapiat Si aut dicit quis q mcor
dis sicut sunt iplura fila loco tripliciu vil
loz h e em fila extensa in longu perque
trahit et habet fila extensa in laud q
que expellit et h e fila circa se gvanat
p que gvanat per fiat motu et horu
motu e pnapud hoc iteru fare no p
q stomachu et caud epur hnt omes hoc
motus p villos aut p fila Non ergo cor
e vniuersale pnapud horu motu m toto
corpore et sic no e mebric pnapale
oportet igit qdys altero duoz gre
de q aut cor non sit mebric pnapale
aut si e pnapale sit pnapud nutmari
et maxime et motus et sensu paut pa
tebit m sequentibus Et hoc em contigit
q aliud e pulsus m dormiente qui qicant
e calore digestiuo cordis Et aliud e mou
gilantia q calor idem ad extus copan
dit et multiplicat Et aliud e inquietudo
qui calor respicit m hudo stante d p ad
duabus rambus ostendit am horu cor
poru pnapud Quatuor pma p est qm q
e caloris pnapud e pnapud digestiuo
et nutmari q fuit p calorem et p n
venaz q nutmari deferunt Cor aut
e caloris totius pnapud nos p babimq
m sequentibus libris istoz et in isto code
libro alia aut vntz e qm hoc e pnapud
venaz ad quod nulla vena aliud e ducta

vadit et aquo omes vene ptendit nul
lu aut amo mebric tale e m corpore alio
pter cor oportet igit ipm venaz
e pnapud Galienus aut gressit q nulla
vena venit ad cor nisi illa q mter media
extendit mter cor et epur In neruis
aut no mterloquit galienus qualis aliq
e pnapud mediatu pnt cor neruoz
licet mediate hoc em cu no mterloquit
ostendit causa dicit q assignat dicens
terebit e pnapud neruoz ideo q q
tinnat cu ipis ad hoc aut apud dicit
q omes q nascit vntz ab aliq dicit
h e pntudine essentia cu illo et hoc q
redit galienus Et m fere apud q epur
e m toto carnosid no p e pnapud ve
naz q m illo no sit carnosid dicitena ad
dat mstantu vntz m hoc q corallu
e arbor durissima in modis lapidis nas
cit qm m terra molli Ego aut dico
q licet vntz contradicat m hoc tam
apud q galienus cogit cu gredere dicit vntz
m qntu illi gredere oportet em q ra
mus vntz ex radice apertu m illa
na radice per q crescit q ipud Et si
em ex radice gnetur ramu et forte
ex vntz expulsiua in ead radice ge
nerat aliq supfluitas similis verruce
aut glandule q sit supfluitas supfluita
et no appet e aliquid de arboris na
et ideo neq e de nata radice tame p
certo malia vntz dicit ramus gnari ex
radice et malia vntz dicit supfluitas
illa generat ex radice et pcom matiaz
et pcom efficiens Ad hoc aut malia vntz
dicit ramus gnari ex radice et talia
vntz dicit arbor generat vntz ex radice
venaz et alie corallu ex terra molli p
bat aut apud in mtegnata vntz quoz ge
nerat ex gnetenti maior aut apertio sicut
cordis q fillopa e ad venaz sicut q epu
tis q e caro mollis et ideo dicit apud q
cor e pnapud venaz quoz et pul
satilud Et pcom hoc m dubio venit id
de quo adeo certus erat galienus q voluit
ponere mltu auid h aut e q p ana

thomā voluit probare q̄ illa vena et
 nervus q̄ repūit in latere cordis nō ori-
 rent a corde dicit autē suū dicti adhuc aspi-
 nat aliā rōm et h̄c q̄ cor ē in medio
 mēbroꝝ p̄ncipalid̄ sicut rex in regno q̄ d̄
 quod ē p̄ncipud equalis h̄c distare a suis
 extremis Galienus tamē q̄ videbat q̄
 anathōmia mēcabant anathōmiā venarū
 ab epate dicit venas nō pulsantes ori-
 ab epate et stant illud per duas rōnes
 quā p̄ma ē h̄c q̄ vena q̄ ē inter cor
 et epas oculo videt̄ cō ramū vena iā
 diuisa agibbo epas d̄mis aut ramū na-
 scit̄ ab alio m̄lōi se et p̄ci rursū ē ramū
 manus aut illud ē quod collectid̄ ē corā
 mis diuidentibus ip̄m et hoc ē mēpate
 et nō mēcorde ī stipes illius ramū ē mē-
 pate subsistit aut sunt radices igit̄ ra-
 dix venarū ē mēpate Et sic p̄ q̄m ve-
 ne oriūt ab epate Et si dicent q̄ oriūt
 a corde ad portet̄ aīal et h̄cōz ē in
 dypone venarū arborē imm̄p̄d cuius stipes
 et radix ex ramo oriunt̄ Et hoc est
 contrariū v̄tuti plantarū in vegetabilibz
 in qua aīalia ad plantas ḡrant Adur
 aut dico ego q̄ anathōmia sequit̄ di-
 uisionem ideo incipit ab epate et p̄nt
 epas p̄ncipud ē diuisiōnis venarū sed
 tamē nō ē p̄m̄d mēcorē p̄ncipū nec finit̄
 cretū v̄ne m̄tilibus et ramū m̄plab̄
 v̄ne em̄ ostendūt r̄tē et r̄floxē et
 ḡrant m̄rcantū et hoc fit in ramis p̄d
 rap̄ Et adhuc si daret̄ q̄ cēt sic et
 m̄tū venarū et plantarū nō valēt q̄d
 dicit q̄ nos videm̄ m̄plantis quibusd̄
 quod inueniūt ramuli valde tortuos̄
 sicut in cucurbit̄ et vitē Et ramū aliq̄n
 inueniūt ḡssior radice in quibusd̄ plā-
 tis q̄ videlicet p̄s agri q̄ tangit in
 m̄d forte subtilius et facilius m̄strat
 m̄tūm̄tū et forte ramus rarioris
 ē substantiē quod radix et tūc crepit
 ramū cōtra q̄nitate radice h̄c autē p̄
 sensibiliū fecit in p̄m̄d contradiat̄ ga-
 lienū est quod videm̄ in grano ordi
 quod fit iacit̄ in terrā emittit a se p̄d
 ramulid̄ aquo p̄git̄ p̄na radice et cre-
 pit q̄ hoc tamē calami magna et

spira multo minor quā radix Nō autē
 tantū m̄hor q̄ v̄ne oriunt̄ a corde con-
 dicit galienus asp̄ sed etiā m̄hor q̄ oriunt̄
 ad ext̄os cordis venarū Nam quiddam
 ha ut dicit nō h̄nt dist̄ctōz mēcorde sed
 hoc similit̄ ē q̄ aristoteles m̄tendit q̄ a
 corde oriūt̄ et ad ext̄os oriūt̄ quos dist̄ctō
 aliq̄n nō app̄cat Et em̄ m̄corē nā sequit̄
 q̄ p̄pter p̄m̄tatem effugit sicut Pedet̄m̄
 aut ad p̄barōm qua v̄nt̄ asp̄ demost̄ndō q̄
 sanguis ḡnāt̄ mēcorde hoc em̄ ē p̄plex
 v̄na quidē q̄m v̄bi ē v̄tus abalis v̄bi q̄
 ḡnāt̄o ab aliā v̄nā mēbroꝝ mēcorde
 aut est v̄tus abalis ut dicit asp̄ et q̄
 p̄cedentibus est p̄batid̄ igit̄ ibidem est
 ḡnāt̄o sanguis qui ē v̄nā ab aliā mēbroꝝ
 Sed aut hoc ē q̄m quod ē p̄ncipud ve-
 ne ē p̄ncipud sanguis sed cor est p̄ncipud
 ut constat ex p̄h̄t̄ Galienus concessit
 quidem p̄m̄d q̄m p̄m̄c p̄barōis et sic
 concedit̄ maiorem s̄d̄i p̄logism̄ et ne-
 gat̄ om̄es alias Et q̄ t̄t̄ia p̄barōe con-
 dicit̄ que talis ē q̄m quod ē p̄ncipud
 venarū nō debet̄ nut̄ri ex v̄nā q̄
 sunt m̄p̄d sed potius sanguinem m̄fra re-
 ceptacula sua digestid̄ v̄nā de p̄tendū
 ministrat̄ ad ego nō sit tale epas sed
 cor salū ē cor p̄ncipud venarū et sang-
 uinis Galienus aliā etiā in stat̄ signis
 p̄h̄ans q̄ sanguis ḡnēt̄ in epate q̄m
 v̄na deputata sup̄st̄antialis sanguinis
 sūt̄ m̄tū tu epas et nō cordis sicut dixi
 m̄g m̄tū d̄ct̄ibus galienū adhuc aut
 dicit q̄ nullū mēbrū in v̄nā m̄tūri
 ex sanguis d̄lato ab epate hoc autē est
 p̄ncipud sanguis aquo sanguis v̄nā p̄h̄t̄
 diuāt̄ ad m̄tūm̄tū mēbroꝝ h̄c autē
 sunt q̄ inueniūt̄ m̄tilibus asp̄ et galienū
 In p̄nā aut m̄tū d̄ct̄are hant̄ in ductid̄
 contrarietate dicentes q̄ m̄tūm̄tū p̄ma
 p̄p̄as digestis v̄lā ab aliā qui ē sanguis est
 mēpate sicut et in stomacho p̄ma m̄tū
 digestis m̄tūm̄tū sed mēcorde ē completid̄
 digestiōnis sanguis ex qua digestiōe sanḡ
 effiat̄ ab aliā mēbroꝝ quod ut melius vi-
 deat̄ ad portet̄ sicut q̄ inueniūt̄ pulsā-
 tibz ē m̄g de sanguine et plus de spiritu
 et ē sanguis calid̄ complete digesta

Et non impulsibus est sanguis multus
et non spiritus uel valde paucus et sanguis
rudis et indigestus et in extensione ve-
narum pulsans egulat non pulsante et ex
virtute cordis que est impulsiva sanguis qui
est in quatuor recipiat complexionem digonem et
hoc iam concessit Galienus propter quod per
quod principium digonem in toto corpore et virtus
cordis et per quod vena que est inter cor et
epaue principaliter a corde et non ab epaue
quod quod est principium et perficiens sanguinem
est principium vasis sanguinis deferentis
et iste est intellectus aristotelis. Secundum autem hunc
intellectum epaue accipit a corde et cor non
accipit ab epaue diuitema autem tam aristoteles
et Galienus contradicunt in hoc quod dicit quod in
principio generatis dicitur formatura epaue
parte matris fecit cor et ex alia parte
epaue et per ea quod dicitur inter eas per venas
quas fecit ex terra parte et hoc opera
facit simul et non successiuo sed in eis
duo habet et non tempore si enim sit diuisa per
membra secundum distinctionem partium matris tunc
diuersa essent operationes membrorum non in
digeret alia quod est contra aristoteli et Galienum
adhuc autem non videmus nam sit
operari quod sit faciat duas partes implantat
uel atilius et diuisum factas postea quod
gat quia nos sensu videmus in cordibus
cor primo formati et ex illo fieri membra et
illa que diuisa sunt videmus non quod per
miser per accidens sicut vult iam diuisa
et planta per materiam hoc igitur super de
contradictione ista dicere valebamus et
aut quod inuenit in corde secundum aristoteli non
est in ipso nisi ut sit fundamentum motus
cordis aristoteles etiam dicit quod quedam animalia
corde habent tres ventriculos et quedam du-
os et quedam unum et illa quidem que habent
tres ideo habent ut apparet in eis san-
guis digros grossus et subtilis et medio-
cris sicut dicitur in cordis anastomosis et
autem habent duos habent eos propter duas partes
suorum corporum que autem habent unum sicut
frigida et grossa mutantur Galienus autem
dicit quod nullum habet tres ventriculos in
concessit in medio duos esse foveam et
hoc ad idem redit Galienus etiam dicit quod
animal non habet pulmonem nisi habet deorsum co-

dis ventriculis eo quod non indiget sang-
subtili in nutrimento pulmonis propter dicit
etiam Galienus quod animal animal habet cor magnum
supra res sui generis et timoroso dicit enim
lillus cordis sunt ample et locus cordis
magnus et calor paucus et non potest calefa-
tere sanguis sicut accidit in animalibus quod dicit
quod simile est cacto quod timidissimum est
animal autem quod habet cor mediocre est
animal audax adhuc autem animal secundum philosophum
genus habet cor magnum et calorem multum
et animal non pingue sed macrum quod calor
magnus per amplas vias cordis egredi-
ens assimilatur superfluum aquosum quod est in
nutrimento spiritus et idcirco tollit pinguedinem
materiam igitur est similia auerroyes tam contra
autem quod contra Galienum per se per
lata

*Capitulum septimum et de digressione delectationis
opium inas delectatione aristoteles et Galienus*

Primo autem modo fundata est per
propter iam in antihieronymi libris ha-
libus probat quod anima est quod
omne quod est animalis spiritus membrorum habet in
se formam qua mouet ad membra que nu-
trit. Alia autem est quod illa forma est in ipso ge-
nerante quod quibus dicitur ei forma dicitur ei
ca que sequitur formam illam que sunt materia et
locus autem quibus in loco si id est in ipso de-
ria autem est quod abus antequam sit animalis
spiritus uel illi membris habet in se animalis spiritus
omnium saltem quia animal habet rationem et quod
mouet ad corpus volit. Quarta autem est quod
illa forma est in tribus ab aliquo animalis ge-
nerante quod habet rationem principii formati
ad tantum corpus. Quinta autem est quod id quod
est principium generantis et esse quod hoc est esse
principium generantis et nutrimenti eiusdem
quod per generantem et esse exiit ab ipso et
hec omnia iam probate sunt in antihieronymi li-
bris cui ad minus omnia que in sequentiis po-
lato probabimus et est quod cor est principium
generantis et esse animalis membrorum corpus igitur
igitur sit superius dicitur quod id quod dicitur
ab eo forma qua completa est ad animalis est
cor et illa forma facit quod naturaliter non
tractus violentus tendit ad corpus nu-
trimenti supra et subius et aliter

sicut dicitur in genantibus tale enim est gnanis
 sicut dicitur in genantibus aples nullo de nutim
 to Et sicut dicitur in aristotelem h forma gplete di
 gome pcedit comedio thalamo cordis
 et hoc dicitur pma et pda qd ad huc aut
 dicamus qd cu cor sit pncipud fatture totiq
 corpus sicut dicitur et colima gpanes o
 qd dicitur qua efficit cibus completa mte dicitur
 se acorde et no ab epate qm epate m subd
 sua mcompleta mte dicitur valde no habens
 pncipud nec p mte sedes aut ppterquad p
 taur pto panendo mco autm gnapabile
 et pcedat illud pcedit e galieny et p cor
 e dans dicitur sangm ideo e pncipud
 sangm no quidem sicut tot colis tuba
 p ille ia mmpit m mstruans et mte dicitur
 mepate sicut pncipud completa tibi taur Et co
 tu ttes sicut dicitur gpanes una quid mstruans
 sepanes supfluitatem pccam acibo Sed dicitur
 aut e mepate pperquad sicut tibi sepan ab
 aquo hudo superfluo et iste dicitur sicut
 tantu depurantes massu tibi q ad qd
 mofitas evane que e mter cor et epate
 p calorem cordis accipit digome pccat
 lionem terae uniuersalis Et mgar confat
 a sicut qua efficit cibus vltimq vltis
 pquid mte dicitur mte mte mte mte
 bres et her applatio e dicitur mte mte
 sicut tibi ad appropiand hinc mte dicitur et
 illi Et her causa qua aples redarguit
 ptoz q appetitu dicitur pte mepate et
 aialem mte dicitur et vicialem mte dicitur q
 diuidere autm qua aut vna gans mte
 gntia epate qd corde hinc aut sicut est
 mte dicitur p mte dicitur e hinc et calid
 sicut mte dicitur pto ppterquad ead sat
 none accipit hoc aut sicut quod sicut
 qd quibusdam mte dicitur applicat diuersas
 accipit appatates desat aut sicut mte
 sicut dicitur e Et hoc aut sequit nte
 qd ead dicitur omes acorde sicut et vnt
 digestua q e n venis nequa qd
 i eis mte acorde pcedent Sapienstie
 em dicitur al pccat q idem ead pncipud
 venas quod e pncipud digans co
 plete et sangm et dicitur e galieny
 p accidit q idem ead pncipud ve
 nary sicut quid sicut et vnt dicitur
 gerendi q e mte dicitur q e pncipud va
 mstrat eius et qd omis e sicut

q ramostate tres sunt cas et vna s
 la e ad substantiae et dicitur vnt dicitur
 em cas ramostate sicut iste vna quidem
 laci diuersitas aquo et aliam et ad q
 dicitur alimentu Alia aut e sepano sicut
 abmurem q sicut i cibo et q sepano sicut
 epate ita sicut arapata sicut stomacho
 mte dicitur vnt dicitur sicut sicut ita
 arapata p vna epate q recipit calo
 res aut aquo sicut aut dicitur aut mte
 sicut Tertia aut ead dicitur massa no dicitur
 depurate ut facilius pparet ut colet
 Et quia hinc diuisio sicut mepate et pparato
 et colacio ideo maior e ramostate venary
 mepate quod mte dicitur dicitur qd sicut co
 corde venary vnt et sicut dicitur cor no
 e sicut vnt sicut sicut multo co q
 apm oportuit e pncipud totaq Est em
 mte dicitur et sicut sicut triplicia et sicut
 pncipud et pncipud mte dicitur et fo
 ramibus eius Et p pncipud quid e
 pncipud quid dicitur venary et pncipud qd
 vnt i formata sicut sicut mte dicitur
 et mte dicitur et duplicat et sicut
 vnt dicitur sicut ead ad sicut sicut vnt
 te alit potencie sicut sicut mte dicitur p
 sicut aut sicut sicut e pncipud carnis
 et pncipud ramostate epate p sang
 que mte dicitur mte dicitur sicut q p
 vnt dicitur mte dicitur sicut vnt dicitur
 et pparandi tibi mte pccat acorde et
 ead dicitur mte dicitur qd dicitur mte dicitur
 sicut dicitur pncipud tibi sicut sicut mte dicitur
 em sicut qd hinc q aristoteles mte sicut
 pte dicitur q aut quod e mte mte per
 vnt dicitur pncipud ab illis e mte sicut
 quod e ad sicut sicut mte dicitur que sicut
 pnt Et dicitur sicut pncipud digans qle
 te ead vnt sicut et quid pncipud dicitur
 digestionis no hinc vnt dicitur mte dicitur
 mte dicitur causata sicut ab ipa Nam ergo pat
 vnt dicitur quod dicitur sicut et ead dicitur
 galieny Nos ead mte sicut sicut sicut
 anasiamu te vnt mte dicitur ab eo q
 e sicut ramostate et no ab eo quod est
 pncipud substantiae et vnt venary ve
 na em q e mte cor et epate ut dicitur
 mte no est ut cor mutat sed cor

mittitur convenienter completo in seipso
sed eius influente sed e quod defecit in
bme vas dicitur cordis q complet dignem
et omni em eodem mo dicam de nervo ppi
cipio qm absq am ambiguitate q gomet
per p am supius inducet q ante q mo
eod q corpore opat potencia vitz ad h
videt eodem ad quod reducat omni pta
huius potentia et qualis ead et redutio
organoz ad omid idem quod e pnapud am
cor ppat nos opentur sumq in p calus
ipius pte ppter quod nervus qui e int
cor et cerebri dicitur p audubio acorda
a filis longitudinalibus qui snt mpo quos
vltus formatua inducat et emollit et di
uidit et omne ptem organoz magz et
sensuz quos cor opat magno sensud
fons em p me pntulicat et pmi mo
tus localis qui e in meib non p ac
dua m p ad omid motore pnd pmi qpo
pnd pmo sententia et pmo mo
lientz in mobil et oca parte corpis q
pino pncipat motu et sensu pnt opac
pnt p p p p q m uicabili demita
pnt motano pnt p pnt pnt Sensus
aut pmo no e mcebro q pnt no sen
tit p pmo e motus mpo ad pnt no
moueat sed vtruz istoz pmo pte et
natura ostendemq in is huglibz i ce
cordi ppter quod aliud e pncipud sensu
et aliud sensu vntem detemtas et dis
tinguens et appias pncipud aut sensud
et motus e cor dypopant aut et disti
guens et detemmans sensu e organa
detatoy sensud et p pncipud utiqz is
corp iam pnt e cor ee qo mto co
cludit cor ead ee pncipud nervoz q
snt m pnta quibus sensu et motu p
corpud distribut et dicemq tuc ut
pus q aliud e pncipud ee et substantie
nerui pro ut p m pnta sensu et mo
tus pnt ee et aliud e pncipud ramosi
tat corp diuiso em et detmatis sensud
e causa ramificat et pncipud quod dat
ee et ram est cor et h pto no vidit
et discipula qui pnt est documentacia
galieno haly aut em in fama lappus
p. 206 q plus vidit vltatem et nctate

diat errare et in errorem inducet me
dici cu ipso adeo errore mltuz p q
vltatem errorem appellunt Snt aute
mlti modernoz q pntent galieno co
q signa q induat et tunc p pntiles
et vulgares quos snt pnt amia q indu
rit pnt ead alij ante nos ostenderit
luccema videlicet et auerroyz ut pnt
q quilibet diat plura mebra q pncipa
lia ee in aiali quoz omid no accipit ab
alio ille e defecta ptonis et cogit ptes
aiaz ee mcorpe sicut docuit pto Sed
no e mventy aliquis p opacta coz qui
hor snt opmaty hys aut pnt habit fa
cile e rppondo obiectas galieno q fere
iam omia pluta snt dicemq em q ve
na quoz dicit oriri ad extro vent
culo e quoz no pulsans d m pnta aut
oriri vena pulsans sicut dicit e q
tm e deferte q cor e pncipud artiaz
pnt ee et stam et pncipud aq ram
ficant Sed mvent no pulsantibus no
e pncipud ramificatis sed snt em
Et dicemq q certitudo anatome non
diat m ramificatoy p illis e pntiles
Non aut ostendit pncipud ee et
snt p illa no m pnt per ram accipit
dicemq in super quod no e mventis p
plant pnt et maiali no e pnt
plantis q plante in suis habent ra
dices oriri similes et os h aial m p
pnt su et to nichil pnt q ramose
venas pnt ex tansa ad aliud et ad me
bra vbi pncipud no e eaz nec aliq
h nctate quod dicit neq pntidm
dicemq ead vasa supfluitat ee circa
epar eo q ipm e pnt et calat mag
se hly et non completm pnt patet
m pntis Concedm aut no ee epar
pnt neq alia mebra ee eaz pncipalia
pnt e cor ut p pnt dicit

Capitulum septimum de amechia et dispo
nencia m q vltat ad cor sicut
pncipud

vlt aut pnt dicitur tempus
e ad pnt vltatam di
centes q pnt p mducta
nerui ma et dispois est

p[ro]p[ter] quod refertur Radix em[er]g[en]s nervi
 et p[ri]ncipiu[m] et et s[er]v[et] eius e[st] ex corde
 q[ui]n[im]o in ventriculo maius ventriculo co-
 die est nervus Et creatio quod p[ro]p[ter] ve-
 me p[ro]p[ter]ant[ur] sicut orchi[us] antiqui pul-
 pane et dicitur et similis creatio s[er]v[et] na-
 vi co[m]p[er]it[ur] e[st] dura et foras et hoc
 q[ui] extema eius m[ul]tis filiter adheret
 cordi no[n] s[un]t vacua sive concava Et p[ro]
 foras extensa in corde sicut vene quedam
 filares foras ead[em] p[ar]te in ostiis m[ul]tis
 illis m[ul]tis elongata a corde tangit as-
 sa sed creatio p[ro]p[ter] sua ramo[rum] p[ar]te non ef-
 ficitur quitta et geminata in om[n]i m[em]br[o]
 p[ro]p[ter] dicitur s[er]v[et] p[ar]te co[m]p[er]it[ur] sicut e[st] creatio
 quicquid et om[n]i[us] vene q[ui]n[im]o om[n]es ve-
 ne sensibiles appent in corpore matro a-
 portet redit ad om[n]i unde ramificat
 Nervi aut[em] p[ar]t[ur] valde et maxime
 apud uenturas et flexiones ossu[m] et ma-
 ior pars q[ue] quoniam in om[n]i e[st] man[us] i-
 genit[ur] Et deinde p[ro]p[ter] p[ar]tes plures h[ab]et
 nervos q[ui] quoniam vigore corp[or]is et mag[is]
 q[ui] ex partibus p[ro]cedit ad p[ar]tem dorsi et
 g[ra]tios spatularu[m] ibi em[er]g[en]t plures nervi
 quoniam et h[ab]et no[n] ata app[er]t[ur] reditio
 ad p[ri]ncipiu[m] q[ui]n[im]o p[ri]ncipiu[m] ramificat no[n]
 in longo distat h[ab]et p[ri]ncipio substance ip[s]o
 et non e[st] sic invenit[ur] quicquid et pul-
 santibus Nervus aut[em] ille qui p[ro]p[ter] liga-
 mentu[m] vocat[ur] no[n] p[ro]p[ter] n[un]c[er]at[ur] inter
 nervos p[ro]p[ter] causam quod in p[ri]mo ap[er]t[ur]
 sicut libro dicitur q[ui] licet dicit[ur] co[m]p[er]
 m[ul]tis involu[m]tibus assa t[ame]n no[n] s[un]t
 et affigitur p[ro]p[ter] sua radice[m] et ex ter-
 mitatem sua vitam[us] ossibus ligat[ur] ita
 q[ui] videt p[ri]ncipiu[m] ab ip[s]is et termina[m] id
 Et si om[n]i ossu[m] sit p[ri]ncipiu[m] eius et alom
 sit aliud termina[m] Sit em[er]g[en]t ossa q[ui] quoniam
 ad invicem s[un]t ligata ad nervo ligam-
 to tali et in locis om[n]i app[er]t[ur] talis e[st]
 m[ul]titudine nervo[rum] amplius aut[em] nervo
 naliter s[un]d[ur] in longu[m] et no[n] in latu[m]
 quod natura fecit ne facile p[ro] extensio fran-
 gat[ur] quia que in latu[m] s[un]d[ur] facile fran-
 gunt[ur] sicut ostendit[ur] in eo m[ul]tis m[em]br[o]s
 et ideo extendi p[ro] multa extensione
 Adhuc aut[em] m[em]bratu[m] nervi h[ab]et h[ab]et
 e[st] viscosa co[m]p[er]a q[ui]n[im]o g[ra]t[ur] p[ro]p[ter] m[em]bratu[m]

et m[em]bratu[m] ex eadem oportet aut[em] s[er]v[et]
 que vene quedam p[ro] abstinsonem p[ro] s[er]v[et] e-
 aru[m] it[er]o quoniam sed non nervu[m] Si ei
 vene no[n] recuperarent p[ar]tes ab s[er]v[et]
 no[n] reciperet[ur] t[ame]n ab s[er]v[et] q[ui] illa s[er]v[et]
 venar[um] abstinsonem ab s[er]v[et] non potuit
 Sed nervi non reciperet[ur] si ab s[er]v[et] p[ro]
 ex ip[s]is et ideo no[n] remanet locus cu[m] acci-
 t[ur] Si aut[em] s[un]dat nervus in longu[m] fa-
 cile consolidat[ur] Et si secet[ur] in duo per
 latu[m] consolidat[ur] quidem sed difficult[er] co-
 q[ui] s[er]v[et] m[em]bratu[m] reciperet[ur] m[em]bratu[m] fiat ar-
 te subtili et ad labore amplius nullus
 nervus om[n]i e[st] m[em]bratu[m] uentur[um] sup[er]iorib[us]
 p[ro] ossa caput sup[er]iora no[n] quoniam m[em]bratu[m] p[ro]
 s[er]v[et] s[er]v[et] sicut in p[ri]mo libro h[ab]et
 s[er]v[et] dicitur e[st] Major aut[em] m[em]bratu[m]
 nervo[rum] e[st] apud manus et pedes et
 costas et g[ra]tios spatularu[m] et collu[m] et
 spondilia adhuc aut[em] om[n]i a[er] h[ab]et s[er]v[et]
 h[ab]et nervu[m] a[er] aut[em] no[n] h[ab]et s[er]v[et] et
 no[n] flectens m[em]bratu[m] p[ro] modu[m] uentur[um]
 q[ui]n[im]o caret m[em]bratu[m] et pedibus et alijs
 app[er]t[ur] floctur[um] habet nervos valde
 subtiles no[n] manifestos Et ideo nervi
 no[n] manifestant[ur] in p[ri]mo p[ro]ter illos q[ui]
 s[un]t in flexione alia q[ui] p[ro]mule vocant[ur]
 Nervos aut[em] subtilis filo assimilato[rum]
 natura e[st] m[em]bratu[m] natura nervi et ve-
 ne Et maliquo nervo invenit[ur] h[ab]et h[ab]et
 aquosa alia q[ui] s[er]v[et] e[st] aquositate san-
 guis et illi s[un]t contracti co[n]tra q[ui] q[ui]
 m[em]bratu[m] nam alio[rum] m[em]bratu[m] et natura ve-
 nar[um] Et similis h[ab]et nervo[rum] invenit[ur]
 modu[m] in sanguine quoniam a[er] et no[n]
 ruglib[us] a[er] Et ad aufer[ur] a sanguine
 talis na[m] viscosa no[n] coagulat[ur] et si ve-
 manserit in ip[s]o coagulat[ur] hic aliam
 modis filis p[ro] aquosa no[n] invenit[ur]
 in sanguine cervi neq[ue] h[ab]et p[ro]ter q[ui]
 no[n] coagulat[ur] sed m[em]bratu[m] et co[n]tra a-
 m[em]bratu[m] h[ab]et sicut et aliud ex terra
 et aqua g[ra]tios Sanguis aut[em] cervi
 parv[us] coagulat[ur] sicut et leporis sed no[n]
 coagulat[ur] coagulat[ur] foris sed leu[is] p[ro]
 e[st] coagulatio lactis in quod no[n] m[em]bratu[m] co-
 agulat[ur] h[ab]et igit[ur] e[st] na[m] venar[um] et nervo[rum]
 om[n]i tam grossu[m] q[ui] g[ra]tios

Tractatus 29 39 libri aialiu de mebris
silibz alijs que no st qtmia sed qnaa i
corp Cap pmit de ossu na et dispan e
cartilagine et cormbz et unguibz et
solca et rostro

sa vero que sut meopibz
lialud conspctua p ad
uicem et no qtmia p
neru et vone et gucto
corp semp ex e q paita coplulibus ossibz
co q in omi guctioe quedo ossa cu quib
dam q paita quod e os miq e muicta
solud perse maliquo mebroz qd pncipat
ossid guctioz Spandilia aut q sunt su
damentu omi ossid pcut in pmo libro dix
imz sunt in figura q ar millaz rotun
daz et mclid corp e apte caput vbi
caput et os caput ad pmo pndili col
li quigut Os aut quod tranca sine testa
caput vocat no momilus aialibz p d m
vna et eand dispan e forte em e eic
exosse vno pcut meana et spente et
forte coplulibus pcut in homie et homo
h p os sinaput quod coronale vocat mte
gru et hec multa aialud aliuz hnt p p d
cu tame homie arancid p compoitud co
ossibus multas et sunt futue mpo et e quide
mclid pndiliu aparte caput ut diximus qd
sine corp e in ossa ancaud ar millo aut mib
applicant ad m uicem ita q directa sup ead e
caput ossid compago Suture aut caput
miliend sut rotunde In vna aut quigut
adradicem et pncipud vna per modid
figure tanguli et pncipue postus i ossa
laude Sutura em caput vna ossa mag
actu acudr calido et hudo aut caput
ossa femiaz hebeti calido rotunda mrotidud
pcut qn ab m sufflat vntosid hudo ia tam
mventid apput caput vna mquo fuit nlla
sio futua Ob quide caput no quide e com
poitns exquatuor futuis tantid sed ex
exquarid due sunt apud auriculas super
pctes caput et quatuor alie p q ptes
sunt supus meapite vna in longid et ama
recto q laude e similis et ama an per
m suerpo coronalis facta vna aut q rema
net est mter os coronalis et os front

Ossa aut genaz contie sunt extensa ex
antiori ossis caput quod petrosid vocat
adhuc aut e os mandibule supus et i
fobris Omne aut aial mouet mandibulo
fobrem pter tchoutscam q mouet supior
et hoc dicitur e dequz que in suis et supuz
habent mandibulas et more Sime et
quid pites hntes ossa mandibularz igut
ture est laterale contra se mouent v
traz pcut m phstet diximus et dentes quid
aialud sunt in fobri tam m ossibus genaz
q e mandibula m fobri supior q ead m d
dibula m fobri forepse aut dentes quonid
aialud erut pforaz perforatoe ptingete
uss adradices denaz ita p vident e e ul
m m quibus alia substantia in fobri est
ex parte radiad et forte no e ita sed p
os qtmud aptid p d pture q fit ferro p
ossis concavitatem et soliditatem pcut for
mas m ossibus vcaput dentes elefant
supus et dentes cetoz in supma parte
q non e concava Ossa vero concavitatem
sue furcularz humeralud applicant per
ligamta ossibus pndiliu et coste similit
Sed ex parte pctois sut quedo costule
q applicant caput apostrii vmenalbz v
p pctus claudat ad os q an concludit
pctus Quedo sut m fobris coste q timoi
ventris dant locid q ex parte antior
ad nullid omo os applicant Nullid em
est os m ventre aialud aliquoz ossa aut
q quacem hnt in spatulis poita p appli
cacom super ipaz ossa spatularz et hec
sunt adilitia et humel et postea p ossa
scalud sine braoz et duaz ractetaz
que p qagab hoc e calcaneid mang os
sa aut capuz applicant p alligaz ossibz
hoc e remid vntiqz et p q illa
sue ossa curua et pedid et no e diuistas
mter ossa aialud q hnt pncipue p et pedes
m pua No em diuersa m p mollicie et
duritie et magnitudine et putate In p
aut m ossibz quonid aialud e medulla
et quonid non et quedo hnt pua me
dulla m ossibus suis et hec m pauca
ossibus hnt medulla pcut in leone mag
ossibus no mouent medulla m m ossibz
capuz et scalud et e subtilis et pauca
ossa em leonis ex cellat m d m d fere